

РЕШЕНИЕ

№ 707

гр. София, 12.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 56 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Н. Д. С. М.

при участието на секретаря П. Н. Н.
като разгледа докладваното от Н. Д. С. М. Гражданско дело № 20221110154221 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по предявени по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК обективно кумулативно съединени установителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, а при условията на евентуалност – осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът – „БНП П. П. Ф. С. А.“, Париж, с рег. № 5420*****, чрез „БНП П. П. Ф. С. А.“, клон България, ЕИК: *****, твърди, че е сключил с ответника М. С. Т. договор за потребителски заем № CREX – 1825*****/25.11.2020 г., по силата на който е отпуснал кредит за закупуване на стоки в размер на 761,91 лв. Посочва, че сумата, предмет на договора, е била усвоена чрез превеждането □ по сметка на упълномощен търговски партньор. Твърди, че по силата на договора за ответника е възникнало задължението да погаси заема на 12 месечни вноски – всяка, от които по 71,11 лв., които вноски включват главницата по заема, ведно с лихва. Твърди, че ответникът е преустановил плащането на вноските по кредита на 15.01.2021 г., като не е погасила 11 месечни вноски по кредита. Посочва, че съгласно чл. 3 от договора вземането на кредитора става изискуемо в пълен размер, ако кредитополучателят просрочи две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората пропусната месечна вноска. Поддържа, че е настъпила предсрочна изискуемост на кредита, считано от 15.02.2021 г., за което било изпратено уведомление до длъжника на 07.07.2021 г. Твърди, че до момента сумите не са изплатени, както и че въз основа на заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК е било образувано ч. гр. д. №

63337/2021 г. по описа на СРС, 56 състав, по което е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, която е била връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 ГПК, поради което са дадени указания на заявителя за предявяване на иск за установяване на съществуването на процесните суми. Иска се от съда да постанови решение, с което да признае за установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца сумата от **700,36 лв.**, представляваща главница по договор за потребителски кредит CREX – 1825****/25.11.2020 г., ведно със законната лихва, считано от 05.11.2021 г. до окончателното плащане, сумата от **81,85 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 15.01.2021 г. до 15.11.2021 г., и мораторна лихва в размер на **47,46 лв.** за периода от 15.02.2021 г. до 16.10.2021 г. Претендира разноски, в т. ч. и юрисконсултско възнаграждение.

При условията на евентуалност – ако съдът отхвърли исковете по съображения за ненастъпила предсрочната изискуемост, поддържа, че исквата молба представлява изявление за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, поради което предявява осъдителни искове за същите суми.

Ответникът е депозирал отговор на исквата молба в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК. Поддържа, че договорът за кредит е сключен при явно неизгодни условия за кредитополучателя и накърнява добрите нрави, тъй като не може да откаже плащане на сучи по договора, ако в негова полза е възникнало право да развали договора за продажба, а иска отбив от цената, замяна или ремонт на стоката. Оспорва настъпване на изискуемостта на посочената от ищеца дата, кат поддържа, че изискуемостта е настъпила на 07.07.2021 г. Оспорва размера на исковете за възнаградителна и мораторна лихва.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните, и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа страна следното:

От представения като доказателство по делото договор за потребителски кредит № CREX – 1825****/25.11.2020 г., се установява, че на 25.11.2020 г. между ищеца, като кредитор, и ответника, като кредитополучател, е сключен договор за потребителски кредит за сумата от 761,91 лв. за закупуване на телевизор Telefunken на стойност 699 лв. с включена застрахователна премия в размер на 62,91 лв.

Уговорените в договора параметри и плащания са, както следва: размер на кредита – 761,91 лв., месечна погасителна вноска – 71,11 лв., брой погасителни вноски /без вноските, платени в търговския обект/ - 12 бр., обща стойност на плащанията /с първоначална вноска/ - 853,32 лв., годишен процент на разходите – 25,18 %, лихвен процент – 22,66 %.

В договора за потребителски кредит № CREX – 1825****/25.11.2020 г., е инкорпориран и погасителен план /с падежни дати на месечните погасителни вноски/. От същия е видно, че падежната дата на първата вноска е 15.12.2020 г., а на последната вноска – 15.11.2021г.

По делото е представена покана, с която кредитът е обявен за предсрочно

изискуем, с дата на изготвяне 07.07.2021 г., за която не е установено да е достигнала до адресата. Към момента на приключване на устните състезания в първоинстанционното производство всички вноски са с настъпил падеж.

За установяване на размера на задълженията на ответника по договора за потребителски кредит № CREX – 1825****/25.11.2020 г., по делото е изслушано заключение на съдебно – счетоводната експертиза.

От заключението по съдебно-счетоводната експертиза се установява, че сумата в размер на 699 лв. е изплатена от кредитора по начина, уговорен в чл. 1 от договора – чрез пряко плащане на упълномощения търговски партньор, като е преведена в полза на търговски партньор – „Технополис България“ ЕАД на 26.11.2020 г., с което се установява, че кредитът е реално усвоен.

Вещото лице е установило въз основа на счетоводни данни на ищеца по процесния договор за потребителски кредит, че на 02.01.2021 г. е извършено плащане на обща стойност от 71,11 лв., с което е погасена първата вноска, в това число 61,55 лв. са отнесени за погасяване на главницата, а 9,56 лв. за погасяване на лихва.

По счетоводни данни на ищеца размерът на непогасените суми към датата на завеждане на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК и към датата на изготвяне на заключението е, както следва: договорна възнаградителна лихва в размер на 81,85 лв., главница в размер на 700,36 лв. и мораторна лихва за забава в размер на 47,46 лв. за периода от 15.02.2021 г. до 16.11.2021 г.

В хода на производството търговското предприятие на клона на БНП П. П. Ф. С. А., Париж, с рег. № 5420*****, а именно „БНП П. П. Ф. С. А.“, клон България, ЕИК: *****, е прехвърлено в полза на частен правоприемник „Ю. Б.“ АД по силата на вписан на 06.06.2023 г. Договор за прехвърляне на търговско предприятие от 31.05.2023 г., сключен между БНП П. П. Ф. С.А. вписано в Търговския и фирмен регистър под № 542 097 902 с адрес Франция Париж, действащо в РБ чрез клона си БНП Парил Пърсънъл Файненс С.А., клон България, ЕИК ***** и Ю. Б. АД. Частният правоприемник не е конституиран в производството, доколкото не са били налице нито предпоставките по чл. 219 ГПК за конституирането му като трето лице помагач, нито тези по чл. 222 ГПК като главна страна в процеса, но във всички случаи съдебното решение ползва и него. Клонът на чуждестранния търговец – последният представляващ главна страна в процеса, е заличен на 04.12.2023 г. Макар към настоящия момент клонът да е заличен, ищецът „БНП П. П. Ф. С. А.“, Париж, с рег. № 5420***** продължава да съществува, като настоящата инстанция намира, че решението следва да бъде постановено именно по отношение на него като главна страна в процеса.

При така установените фактически обстоятелства по делото, съдът приема от правна страна следното:

По искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9 от ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

За основателността на предявения иск за главница и за възнаградителна лихва следва да се установи от ищеца, че по силата на възникнало облигационно правоотношение по договор за заем между ответника и ищеца, на ответника е предоставен заем в посочения в исковата молба размер, и за него е възникнало задължението за връщане на заемната сума съобразно уговореното, ведно с възнаградителна лихва, а по иска за мораторна лихва – наличието на главен дълг и забава в погасяването му.

При така разпределена доказателствена тежест, съдът намира, че исковете за главница и възнаградителна лихва са основателни, а този за обезщетение за забава – частично основателен. Съображенията за това са следните:

По делото се установи от фактическите констатации на съда, че между ищеца, като кредитор, и ответника, като кредитополучател, е сключен договор за потребителски кредит № CREX – 1825****/25.11.2020 г., по силата на който на ответника е бил отпуснат заем в размер на 761,91 лв., който е бил усвоен от него.

Договорът за кредит представлява разновидност на договора за заем за потребление, който е реален договор, и за да се приеме, че е сключен и е породил действие, следва да е налице реално предаване на заемната сума от заемотателя на заемателя. При предаване на паричната сума е налице възникнало облигационно правоотношение, което поражда едностранно задължение за заемателя да върне заестата сума. Предвид заключението по ССЧЕ, съдът приема, че по делото е доказано предаването и усвояването на заемната сума.

Съгласно уговореното в чл. 1 от процесния договор сумата, предмет на договора, е изплатена от кредитора по начина, уговорен в договора – чрез пряко плащане на упълномощения търговски партньор на сума в размер на 699 лв., като сумата от 62,91 лв. представлява застрахователна премия. Предвид изложеното съдът намира, че процесният договор за заем удостоверява сключването на договор за заем между ищеца, като заемотател, и ответника, като заемател, както и предаването, респ. получаването на заемната сума.

На следващо място, от събраните по делото писмени доказателства се установява по безспорен начин, че към момента на приключване на съдебното дирене пред първоинстанционния съд /12.12.2023 г./ падежът на всички погасителни вноски по процесния договор за паричен заем са настъпили /последната падежна дата е 15.11.2021 г./. Ето защо ирелевантни за основателността на настоящата претенция за главница са доводите на ищеца и оспорванията на ответника във връзка с обявяване на предсрочната изискуемост.

С оглед момента на сключване на договора – 25.11.2020 г., правоотношението по него се регламентира от ЗПК (в сила от 12.05.2010 г.). Тъй като сключеният между страните по делото договор по своята правна характеристика и съдържание представлява договор за потребителски кредит, валидността му и правните му последици следва да се съобразят с изискванията на специалния закон - ЗПК в релевантната му за периода редакция.

Според легалната дефиниция, дадена в разпоредбата на чл. 9 ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника - потребител да върне предоставената парична сума. Условие за неговата действителност е писмената форма - чл. 10, ал. 1 ЗПК. Заемополучател по договора за потребителски кредит съгласно чл. 9, ал. 3 от ЗПК може да бъде всяко физическо лице, което действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност.

С процесния договор са поети от кредитополучателя задължения за връщане на предоставената заемна сума, ведно с уговорената възнаградителна лихва.

Съдът следи служебно за нищожността на договорните клаузи, предмет на договора, когато тя е свързана с противоречие на закона или на добрите нрави и това противоречие произтича пряко от твърденията и доказателства по делото, както е в

настоящия случай.

За да се отговори на въпроса дали процесният договор е нищожен поради противоречие със закона следва да се имат предвид разпоредбите на глава VI от ЗПК – „Недействителност на договора за потребителски кредит, неравноправни клаузи“, според които всяка клауза в договор за потребителски кредит с фиксиран лихвен процент, която определя обезщетение за кредитора, по - голямо от посоченото в чл. 32, ал. 4 ЗПК, е нищожна, а когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1 – 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Съгласно т. 9 и т. 10 на чл. 11 от ЗПК договорът трябва да съдържа лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент, като и годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит.

В случая договорът за потребителски кредит съдържа информацията, посочена в т. 9 и т. 10 на чл. 11 ЗПК – посочен е годишният лихвен процент и общата сума, дължима от потребителя, изчислена към момента на сключване на договора, а именно – 853,32 лв., посочен е и годишният процент на разходите – 25,18 %.

Императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, според която годишният процент на разходите не може да бъде по - висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, е в сила от 23.07.2014 г. и е приложима по отношение на процесния договор за потребителски кредит, който е сключен на 25.11.2020 г.

Към датата на сключване на договора за потребителски кредит размерът на законната лихва е 10 % при основен лихвен процент, определен от БНБ 0 % плюс 10 пункта отгоре. В случая определеният в договора размер на ГПР не надвишава пет пъти размера на законната лихва. Следователно посочената клауза не е нищожна поради противоречие със закона – чл. 19, ал. 5 от ЗПК.

Налице са и другите изисквания, предвидени в ЗПК – изготвен е и погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски – изискване на чл. 11, ал. 1, т. 7 и 11 ЗПК.

На следващо място съдът намира, че уговорката за лихвения процент, която се съдържа в процесния договор за заем, съответства на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК. Съгласно императивната разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа лихвения процент, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти. В настоящия случай лихвеният процент е уговорен като фиксиран, без изрично да е предвидена възможност размерът му да бъде променян, поради което не е налице основание за недействителност на договора за потребителски кредит на основание чл. 23

ЗПК поради нарушаване на императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, а именно поради непосочване на условията за прилагането му – показателите, по които се формира ГЛП като основен лихвен процент, и съответните надбавки към него, както и условията и процедурите за промяна на лихвения процент по кредита и методика за изчисляване на референтен процент, съгласно чл. 33а ЗПК.

Въз основа на изложеното и при съобразяване на проведеното пълно и главно доказване от страна на ищеца на основанието и размера на претендираните суми, то настоящият състав намира, че искове за главница и възнаградителна лихва са основателни и следва да бъдат уважени за пълните предявени размери.

От друга страна, обоснованият във фактическите констатации на настоящия съдебен акт извод, че по делото не е установено предсрочната изискуемост на кредита да е обявена към 15.02.2021 г., настоящият състав намира, че обезщетението за забава не следва не е дължимо от тази дата върху пълния предявен размер на главницата, а върху всяка отделна вноска се дължи обезщетение за забава от деня, следващ този на датата на съответната вноска. Обстоятелството, че не е обявена предсрочната изискуемост на кредита от друга страна обосновава извод за правилно начисляване на договорна възнаградителна лихва за заявения период (*в този смисъл мотивите на т. 2 от Тълкувателно решение от 27.03.2019 г. по т.д. № 3/2017 г. на ОСГТК на ВКС*). Въз основа на вменената съгласно разпоредбата на чл. 162 ГПК компетентност и с помощта на общодостъпен калкулатор съдът изчисли размера на дължимото обезщетение за забава върху всяка просрочена главница – с начална дата от деня, следващ деня на всеки отделен падеж, и крайна дата посочената в исковата молба такава, като намира, че същата възлиза на сумата от 22,86 лв. До този размер искът с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД следва да бъде уважен, а за разликата над сумата от 22,86 лв. до пълния предявен размер от 47,46 лв. – да бъде отхвърлен като неоснователен.

С оглед уважаване на главните искове, не подлежат на разглеждане предявените при условията на евентуалност такива. За пълнота следва да се посочи, че предвид липсата на изявление от ищеца за отказ или оттегляне на иска, съдът не е бил десезиран по надлежния процесуален ред с така формулираните при условията на евентуалност осъдителни искове. Само за пълнота следва да се посочи, че предявените осъдителни искове са заявени на същото основание, доколкото предсрочната изискуемост не представлява различно основание на иска (*в този смисъл в този смисъл т. 1 от Тълкувателно решение от 02.04.2019 г. по т.д. № 8/20178 г. на ОСГТК на ВКС*). При осъдителните искове не подлежи на изследване правният иск като предпоставка за допустимост на производството, като той винаги се предполага, за разлика от установителните искове, но при заявен установителен иск по реда на чл. 422 ГПК и осъдителен иск на същото основание правният интерес е налице, като

предявяването на такъв иск дори би било необходимо, когато например не е спазен преклузивният срок за предявяване на иска по реда на чл. 422 ГПК, при което заповедта за изпълнение подлежи на обезсилване, или същата е обезсилена на друго основание – например поради неприложимост на производството по реда на чл. 410 ГПК с оглед размера на иска.

По разноските:

Ищецът претендира разноски. Същият е сторил такива в заповедното производство в общ размер от 75 лв., а в исковото – 750 лв. (50 лв. държавна такса, 200 лв. депозит за експертиза, 100 лв. юрисконсултско възнаграждение и 400 лв. депозит за особен представител), като с оглед действително дължимите разноски и предвид изхода на спора в полза на ищеца следва да се присъди сумата от 72,78 лв. разноски за заповедното производство и 703,50 лв. за исковото производство.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК, че М. С. Т., ЕГН ***** дължи на от „БНП П. П. Ф. С. А.“, Париж, с рег. N 5420*****, чийто частен правоприменник по вземанията по настоящото производство е „Ю. Б.“ АД, ЕИК *****, на основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД във вр. с чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от **700,36 лв.**, представляваща главница по договор за потребителски кредит CREX – 1825*****/25.11.2020 г., ведно със законната лихва, считано от 05.11.2021 г. до окончателното плащане, сумата от **81,85 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 15.01.2021 г. до 15.11.2021 г., и сумата от **22,86 лв.**, представляваща мораторна лихва за периода от 15.02.2021 г. до 16.10.2021 г., за които вземания е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 18.11.2021 г. по ч.гр.д. № 63337/2021 г. по описа на СРС, 56 състав.

ОТХВЪРЛЯ предявения по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от „БНП П. П. Ф. С. А.“, Париж, с рег. N 5420*****, чийто частен правоприменник по вземанията по настоящото производство е „Ю. Б.“ АД, ЕИК *****, срещу М. С. Т., ЕГН ***** иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над сумата от 22,86 лв. до пълния предявен размер от 47,46 лв., като неоснователен, за което вземане е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 18.11.2021 г. по ч.гр.д. № 63337/2021 г. по описа на СРС, 56 състав.

ОСЪЖДА М. С. Т., ЕГН ***** да заплати на „БНП П. П. Ф. С. А.“, Париж, с рег. N 5420*****, чийто частен правоприменник по вземанията по настоящото производство е „Ю. Б.“ АД, ЕИК *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 72,78 лв., представляваща разноски за заповедното производство, и 703,50 лв., представляваща разноски за исковото производство.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в 2 – седмичен срок

от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____